

Dzień Ziemi

Autor: fot.

Thx4Stock / GettyImages

Dzień Ziemi to święto, które skłania nas do szczególnej troski o naszą planetę. Co robimy dla niej my, nasz samorząd, a także Unia Europejska?

Samorząd Mazowsza dla Ziemi

Samorząd Mazowsza w tym roku uruchomił cztery **programy służące poprawie stanu środowiska w naszym regionie**, a także chroniące zwierzęta. Są to:

- **Mazowsze dla czystego ciepła** (uzyskane dotacje można było wykorzystać na wymianę źródeł ciepła lub termomodernizację budynków) – pula środków do wykorzystania w roku 2024 wynosiła **5 mln zł**,
- **Mazowsze dla klimatu** (zadania polegające na: realizacji błękitno-zielonej infrastruktury, wykonaniu nasadzeń zieleni oraz zagospodarowaniu terenów zielonych, realizacji energooszczędnego oświetlenia zewnętrznego, opracowaniu planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)) – Samorząd Województwa Mazowieckiego przyznał gminom i powiatom pomoc finansową na łączną kwotę **blisko 17,5 mln zł**,
- **Mazowsze dla czystego powietrza** (m.in. pomoc na kontrolę przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej, akcji edukacyjno-informacyjnej, zakup, montaż i uruchomienie ogólnodostępnej stacjonarnej stacji ładowania pojazdów elektrycznych, zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy w zakresie ograniczania niskiej emisji, czyszczenie/mycie ulic na mokro) – na realizację programu samorząd Mazowsza przeznaczył w 2024 r. kwotę **ponad 10,3 mln zł**,
- **Mazowsze dla zwierząt** (zmniejszeniu niekontrolowanego rozmnażania się zwierząt, w szczególności psów i kotów właścicielskich oraz kotów wolnożyjących w celu zapobiegania bezdomności, edukacji w zakresie humanitarnego traktowania zwierząt oraz odpowiedzialnej i właściwej opieki nad zwierzętami, wsparciu finansowym dla gminy, przeznaczonym na schronisko dla zwierząt) – z programu skorzystało 247 beneficjentów uzyskując w sumie

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie jest także liderem **zielonych zamówień publicznych**. Zamawiając towary, usługi i roboty budowlane bierze pod uwagę aspekty środowiskowe. Zielone zakupy wspólne chronią przyrodę i oszczędzają energię. Instytucje, które realizują zielone zamówienia publiczne, są lepiej przygotowane do sprostania zmieniającym się wyzwaniom w dziedzinie środowiska, przyczyniają się do redukcji emisji CO₂ i zwiększenia efektywności energetycznej.

Działania Unii Europejskiej dla naszej planety

Unia Europejska dostrzegła konieczność wprowadzenia zmian w podejściu do eksploataowania dóbr, które daje nam nasza planeta. Dlatego stworzyła tzw. **Europejski Zielony Ład**, który określa, jak do 2050 r. uczynić z Europy pierwszy neutralny dla klimatu kontynent. Dużą rolę do odegrania mają tu także obywatele, społeczności i organizacje we wszystkich sektorach naszego społeczeństwa i gospodarki. W tym właśnie celu, w ramach Zielonego Ładu, KE zainicjowała **Europejski Pakt na rzecz Klimatu**, aby dać obywatelom możliwość wypowiedzenia się i powierzyć im rolę w opracowywaniu nowych działań na rzecz klimatu, dzieleniu się informacjami, uruchamianiu oddolnych działań i przedstawianiu rozwiązań, które mogą być powielane przez inne podmioty.

Europejski Pakt na rzecz Klimatu będzie opierał się na istniejących działaniach i wspierał je. W ramach paktu inicjowane i uruchamiane będą również nowe działania, a pakt będzie im patronował, oferując możliwość uczenia się, wymiany, współtworzenia i współpracy.

Jednym z **ambasadorów Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu** jest marszałek **Adam Struzik**: – Moje działania będą koncentrować się na wspieraniu samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych poprzez: szkolenia merytoryczne i warsztaty, edukację ekologiczną oraz finansowanie działań mających na celu przeciwdziałanie zmianom klimatu i minimalizowanie ich negatywnych skutków. Będę zachęcał mazowieckie miasta do udziału w programie „Zielone Miasta”. Ponadto chcę rozpowszechniać wiedzę i dobre praktyki strategii „Od pola do stołu” na obszarach wiejskich.

Co ja mogę zrobić już dzisiaj dla mojej planety?

W jakim obszarze mojego życia mogę wprowadzić zmiany, by przysłużyć się Ziemi? Dbanie o naszą planetę zaczniemy od naszego domu, podwórka, szkoły, pracy i najbliższego otoczenia. Przede wszystkim jest to polityka zero waste i segregacja śmieci. Wystarczy kilka prostych codziennych nawyków. Oto niektóre z nich:

- **Kupuj produkty na wagę**

Spróbuj kupować produkty pakowane w papierowe torby – kilogram ryżu jest w przeliczeniu tańszy niż ten porcjowany, a gotowany bez foliowego (plastikowego!) woreczka też inaczej smakuje. Wiele sklepów oferuje sprzedaż produktów sypkich na wagę, na dodatek pakuje je do pojemnika, który przynosisz ze sobą, np. szklanego słoika.

- **Pojedyncze produkty**

Unikaj kupowania produktów, które są zapakowane w osobne, wykonane z plastiku opakowania, np. owoce i warzywa na tackach, ryż w torebkach, śmietanka do kawy, cukier w saszetkach, dżemy czy serki kanapkowe.

- **Pij wodę z kranu**

W wielu miastach, a nawet mniejszych miejscowościach „kranówka” jest zdatna do picia, dzięki oczyszczalniom i stacjom uzdatniania wody, ale jeśli nie macie pewności co do jakości wody – można ją wcześniej przegotować lub lepiej – użyć

dzbanka z filtrem do jej oczyszczenia. Zamiast kupować butelkowaną wodę niegazowaną, lepiej zaopatrzyć się w dzbanek lub butelkę filtrującą. Można też zaopatrzyć się w saturator do gazowania wody, by uniknąć kupowania wody gazowanej w plastiku. Wlewamy kranówkę i świeżą wodę mamy zawsze po ręką.

- **Miej własny kubek termiczny na kawę**

Coraz więcej stacji benzynowych i kawiarni oferuje możliwość wiania kawy do kubka klienta. Dodatkowo możemy dostać zniżkę.

- **Używaj płóciennych toreb na zakupy**

Kupowanie za każdym razem (plastikowej torby jest na szczęście coraz mniej popularne. Jeśli już masz w domu torebki plastikowe – nie wyrzucaj ich! Mogą posłużyć do kolejnych zakupów lub jako worki na śmieci.

Idąc do sklepu, weź ze sobą własne płóciennie lub bawełniane torby, zamiast za każdym razem płacić za foliowe, które za chwilę i tak wylądują w koszu. Kolorowe, z zabawnymi sentencjami, które nie zajmują wiele miejsca, warto mieć w torebce lub bagażniku samochodu. Jeśli jesteś już w sklepie i nie masz przy sobie siatek, skorzystaj z pustych kartonów, np. po owocach.

- **Własne opakowania**

Coraz więcej sklepów nie tylko „eko”, ale także supermarketów wprowadziło możliwość pakowania towarów kupowanych na wagę do opakowań klientów. Sanepid nie ma przeciwwskazań do takiej opcji. Możemy więc śmiało zabierać ze sobą pudełeczka, słoiki i przynosić w nich np. sery, wędlinę czy kaszę i ryż.

- **Woreczki na owoce i warzywa**

Zrobione np. ze starych firanek, świetnie się sprawdzają w marketach lub osiedlowych bazarach – w miejscach, gdzie zaopatrujemy się w owoce i warzywa. Można je zrobić samemu lub kupić np. w internecie.

- **Noś ze sobą kubek lub butelkę na wodę**

W większości kawiarni istnieje możliwość przygotowania napoju w kubku klienta, niektóre oferują nawet niewielką zniżkę przy takiej opcji. Butelka z filtrem, którą masz cały dzień przy sobie, wymaga tylko jednego działania – ponownego napełnienia wodą z kranu.

- **Kupuj mydło w kostce**

Jego płynną wersję, zapakowaną w plastikową butelkę, dużo szybciej zużywamy, a poza tym jest droższe i mniej wydajne. A mydło w tradycyjnej formie coraz częściej jest pakowane w papier, nie w plastikową owijkę.

- **Nie wyrzucaj – napraw**

Jeśli w skarpetce jest mała dziura, zaceruj ją, zamiast wyrzucać do kosza. Buty zanieś do szewca, a sprzęt elektroniczny do serwisu. Dziurawy lub poplamiony T-shirt sprawdzi się jako ściereczka do czyszczenia mieszkania. A stara poszewka lub firanka jako woreczek na owoce lub pieczywo.

- **Zbieraj deszczówkę**

Można nią podlewać rośliny ogrodowe i tym samym zaoszczędzić na rachunkach za wodę.

- **Wymień żarówki**

Te tradycyjne zastępy ledowymi, a wychodząc na dłużej z pokoju, zgaś lampę.

- **Stand by**

Wyłączaj z kontaktu sprzęt elektroniczny, którego nie używasz.

- **Zakręć kurki**

Nie zwiększaj ogrzewania w mieszkaniu. Zamiast koszulki na ramiączkach, załóż sweter i skarpetki.

Jak być less waste, dążąc do zero waste?

Pomocne będzie w tym obszarze przestrzeganie kilku zasad. W języku angielskim sprowadzają się one do 6R, czyli: **odmawiaj** (refuse), **ograniczaj** (reduce), **użyj ponownie** (reuse), **segreguj i przetwarzaj** (recycle), **naprawiaj** (repair) i **kompostuj** (rot). Niektórzy dodają jeszcze przemyśl, pamiętaj (rethink/remember). **Od czego zacząć?** Na początek – odmawiamy ulotek reklamowych, rezygnujemy z jednorazowych opakowań, a przed zakupem zastanówmy się, czy na pewno dana rzecz jest nam potrzebna, czy tylko „może się przyda” (w praktyce nawet jej nie rozpakujemy). Coś uszkodzonego naprawmy. Jeśli to możliwe, dajmy śmieciom drugie życie. Kupmy coś używanego lub sprzedajmy coś, z czego już nie korzystamy. „Less waste” nie jest jednorazową akcją, ale procesem, w który zaangażować trzeba całą rodzinę. Na szczęście efekty możemy dostrzec dość szybko.

Domowe i ekologiczne środki czystości

Zwolennicy proekologicznego ruchu zero waste zwracają uwagę, że domowa chemia to mnóstwo zużytych, plastikowych opakowań, hektolitry agresywnych detergentów, które zawierają ponad 1000 różnych związków chemicznych, np. chlor, formaldehyd, amoniak, triklosan, ftalany. W dużych ilościach mogą one wywoływać alergię, astmę, podrażniać skórę i drogi oddechowe. Proszki i płyny do prania można zrobić samemu. Są tanie i ekologiczne. Internet to skarbnica pomysłów, jak je zrobić – wystarczy poszukać.

Babcine sposoby na porządki

Soda oczyszczona – czyści, usuwa brzydkie zapachy, działa dezodorująco i zmiękcza wodę. **Ocet** – pogromca tłuszczu, usuwa także pleśń, kamień, rdzę i inne osady oraz niektóre plamy. W połączeniu z sodą doczyści odpływ umywalki, toaletę czy piekarnik. **Kwasek cytrynowy** – zamiennik octu – ma mniej intensywny zapach. Czyści, odkamienia, lekko wybiela i nadaje połysk. **Alkohol etylowy** – środek dezynfekujący i czyszczący, usuwa brzydkie zapachy. **Woda utleniona** – dezynfekuje, wybiela, usuwa niektóre plamy z białych tkanin oraz doczyszczają fugi łazienkowe. Jest bezpieczniejszą alternatywą dla chloru. Do domowego sprzątania przydadzą się również **oleje roślinne** (do pielęgnacji drewna), **mąka kukurydziana** (do czyszczenia dywanów i obić), **boraks** (środek zmiękczejący wodę), **naturalne olejki eteryczne** (środki zapachowe).

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl